

МУКОСЄНКО Ольга Анатоліївна –
вчитель інформатики вищої кваліфікаційної категорії,
учитель методист Комунального закладу
«Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №33
Маріупольської міської ради Донецької області»
ORCID ID 0000-0002-3200-1097
e-mail: mukoseenko@ukr.net

ДЕРЖАВНІ СВЯТА УКРАЇНИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Важливою задачею загальної середньої освіти є «виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій». [1]

«Свято є фундаментальною складовою культури, яка існує у всіх народів і не втрачає свого значення на всіх етапах їх історичного розвитку.» [3, с.3] «Свята ... завжди виступали особливою формою спілкування між людьми, виконували пізнавальну, навчально-виховну, емоційно-психологічну та естетичну функції, ... впливають не лише на розум, а й почуття учасників.» [5, с.97-98]

«Свята особливим чином ритмізують, стабілізують всі сфери соціального життя. За допомогою системи свят перекреслюється минуле і формується новий світогляд.» [6, с.49] Тому державні свята «є компонентом державотворення та одним із найпотужніших ідеологічних засобів.» [5, с.97]

Державні, міські та шкільні заходи, присвячені державним святам України, виховують учнів загальноосвітніх навчальних закладів патріотами України. Але в підручниках інформатики задачі з Державними святами України представлені в недостатній кількості.

Аналіз актуальних досліджень та публікацій. Проблему формування національної свідомості та патріотизму досліджують Абрамчук О., Борисов В., Білас Л., Ващенко Г., Веремчук А., Волобуєва О., Гавлатіна Т., Гевко О., Грязнов І., Дзюба В., Каюков Ю, Керницька Т., Кожолянко Г., Конвай В., Макаренко А., Русова С., Ряшко О., Ряшко В., Кіндрат В., Кириченко О., Руденко Ю., Сухомлинський В., Фан Ван Ту, Франків С., Фрідріх А., Яроцький Л. та інші.

Проблему святкового календаря українців досліджують Барташук О., Борисенко М., Гаєвська Т., Каганов Ю, Конвай В., Красиков М., Курочкін О., Леньо П., Пастушенко Т, Тарапон О., Титаренко Д, Чебан О., Чуйко О. та інші.

Мета статті. Продемонструвати авторський досвід ідей патріотичного виховання за допомогою задач з державними святами України на уроках інформатики в загальноосвітній школі.

Методи дослідження: теоретичний (аналіз психолого-педагогічної літератури), експериментальний, діагностичний (аналіз результатів діяльності учнів).

Виклад основного матеріалу дослідження.

«Національна пам'ять формує національну свідомість. А шанування та збереження традицій державних свят України має надзвичайне значення у

формуванні національної свідомості, яка є фундаментом для майбутнього українського народу». [2, с. 3]

«Державне свято – свято, встановлене в Україні на честь події або особи, які мали виняткове історичне значення, вплив на здобуття Україною незалежності, розвиток державності й суверенітету, і засвідчують тяглість державотворчих і демократичних традицій.» [4]

З державними святами українців вітають Президент України, мери міст. По всій країні відбуваються святкові заходи: військові паради, літургії, концерти, спортивні змагання, флешмоби, етнофестивалі, ярмарки. Державні свята України широко висвітлюються засобами масової інформації.

В загальноосвітніх навчальних закладах учнів, їх батьків та педагогічний колектив з державними святами України вітає адміністрація школи; класні керівники проводять класні години, зустрічі з військовослужбовцями, концерти, конкурси, спортивні змагання, виставки стіннівок. Про державні свята України школярам розповідають вчителі на уроках історії України, захисту Вітчизни, Громадянської освіти. Інформація про проведені заходи розміщується на сайтах навчальних закладів.

Але на уроках інформатики державні свята України розглядаються недостатньо: у підручниках з інформатики найчастіше зустрічаються завдання, пов'язані зі святами Новий рік (1 січня) та Міжнародний жіночий день (8 березня). Свята національно-патріотичного спрямування, а саме: День Конституції України (28 червня), День Незалежності України (24 серпня) та День захисника України (14 жовтня), не розглядаються взагалі. Але саме ці свята виховують патріота України.

Автор вважає, що під час проведення державних, міських та шкільних заходів, присвячених державним святам України, важливо на уроках інформатики розв'язати задачі, за змістом пов'язані з державним святом та темою з інформатики, яку учні зараз вивчають, або яку вже вивчили.

Розглянемо задачі з інформатики, складені автором і запропоновані учням 4-10 класів Комунального закладу «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №33 Маріупольської міської ради Донецької області».

Задача 1. 1) Створіть шкалу часу «Державні свята України», користуючись Таблицею 1 «Державні свята України».

Таблиця 1

«Державні свята України»	
1 січня	Новий рік
7 січня	Різдво Христове
8 березня	Міжнародний жіночий день
8 квітня	Великдень
1 травня	День праці
9 травня	День Перемоги
27 травня	Трійця
28 червня	День Конституції України
24 серпня	День Незалежності України
14 жовтня	День захисника України
25 грудня	Різдво Христове (за григоріанським календарем)

Для таблиці 1 автор використала Державні свята України, які є неробочими днями.

2) Створіть календар «Державні свята України», користуючись Таблицею 1 «Державні свята України». Обов'язкові елементи календаря: назва «Державні свята України 2018»; перелік державних свят України; елементи державної символіки України; український орнамент. Всі державні свята України необхідно виділити на календарі червоним кольором.

3) Користуючись Таблицею 1 «Державні свята України», створіть базу даних «Державні свята України» з полями: «Державне свято», «Дата святкування», «Традиції», «Зображення». Створіть форму «Державні свята України» для введення даних згідно зразку (Рисунок 1).

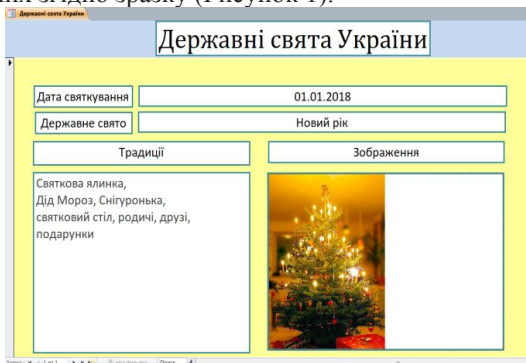

Рис. 1. Форма «Державні свята України» [11]

4) Створіть сайт «Державні свята України», користуючись Таблицею 1 «Державні свята України». Обов'язкові елементи сайту: календар, короткий опис свята, традиції святкування на державному, міському, шкільному рівнях, текстові та графічні матеріали.

На рисунку 2 зображено розв'язання задачі учнями 6-Б класу Бондар Б. та Таганом А.

Рис. 2. Календар «Державні свята України» [7, 14]

Розглянемо задачі про державне свято День захисника України (14 жовтня). Цікаво що 14 жовтня святкуються одночасно три свята: День захисника України, День українського козацтва та Покрова Пресвятої Богородиці. Тому можна запропонувати задачі, на розв'язання яких учням не знадобиться багато часу, але які можна використати під час вивчення багатьох тем з інформатики.

Задача 2. 1) Створіть листівки «День захисника України», «День українського козацтва», «Покрова Пресвятої Богородиці». Обов'язкові елементи листівок: назви: «День захисника України», «Покрова Пресвятої Богородиці», «День українського козацтва»; зображення свята; український орнамент; текст з коротким описом свята (для учнів 4-11 класів).

2) Надішліть листівки вчителю електронною поштою (для учнів 7 класів). Створіть архів Прізвище_учня_клас_14 жовтня. Надішліть архів вчителю електронною поштою (для учнів 8-11 класів).

3) Створіть брошуру «14 жовтня». На першій сторінці створіть заголовок «14 жовтня» та відомості про виконавців роботи. На другій сторінці створіть зміст для автоматичного переходу на аркуші: «День захисника України», «Покрова Пресвятої Богородиці», «День українського козацтва». Створіть аркуші «День захисника України», «Покрова Пресвятої Богородиці», «День українського козацтва» з елементами: заголовок, текст з коротким описом свята, зображення (для учнів 8-11 класів).

4) Створіть карту знань «14 жовтня», користуючись конспектом-сходінками «14 жовтня» (Рисунок 3)

14 ЖОВТНЯ		
День захисника України Вшанування захисників України мужності героїзму українського народу військових традицій зв'язки Зміцнення патріотичного духу в суспільстві	День українського козацтва Мета - відзначення заслуг козацтва утвердження української державності внесок у сучасний процес державотворення Громадські організації – 200000 осіб Дії консолідація суспільства міжнародна діяльність патріотичне виховання молоді заповідні місця (сторінки, відновлення акордів) спортивні змагання туризм видавнича робота	Покрова Пресвятої Богородиці Легенди - облога Константинополя військом русів молитва мешканців до Богородиці про порятунк Богородиця вирішила мешканців покровом руси не могли побачити мешканців міста Асоціація та дружинники стали християнами Прикмети Ява Покрова – така і зима Землю Покров покрити де листком, де сніжком Якщо на Покров сую і тепло – зима буде літською Якщо в цей день сніг не покрити землю – не покрити в листопаді та грудні

Рис. 3. Конспект-сходінки «14 жовтня» [8, 10, 12, 13]

5) Створіть презентацію «14 жовтня». Уставте на слайд 1 (Рисунок 4) гіперпосилання для переходу до інших слайдів презентації: «День захисника України», «Покрова Пресвятої Богородиці», «День українського козацтва». Уставте на слайди 2-4 гіперпосилання для повернення на слайд 1 (для учнів 8-11 класів).

Рис. 4. Слайд 1 презентації «14 жовтня»

На рисунку 5 зображено розв’язання задачі 2.1 учнями 4-Б класу Бодрухіним М., Мараховським О.

Рис. 5. Листівка «14 жовтня – День захисника України» [8, 9, 15, 16]

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок.

Дослідження показало, що до кожної теми шкільного курсу інформатики можна скласти задачі з державними святами України. Розв’язання таких задач прищеплює учням інтерес до власної країни, її історії, традицій, сприяє національно-патріотичному вихованню учнів. **Перспективою подальших досліджень** на уроках інформатики є вивчення історії виникнення державних свят України та традицій їх святкування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- 1) . Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. «Незалежній Україні – слава нині і вовік!»: Збірник сценаріїв тематичних культурно-мистецьких заходів до державних свят та пам’ятних дат, підготовлений співробітниками установ культури України / передмова заступника начальника управління, начальника відділу регіональної політики Міністерства культури України Оксани Іонової. – Рівне: КЗ «Рівненський обласний центр народної творчості» Рівненської обласної ради, 2014 – 270 с.
3. Поправко О.В. Конструктивний потенціал свята як символічної форми культури: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. філос. наук: спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури» / О.В. Поправко. – Харків, 2012. – 19 с.
4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про державні та інші свята, пам’ятні дати і скорботні дні» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2017/02/docs/Poyasnyvalna.pdf.
5. Тарапон О. Державні свята в Україні 1920-1930-х рр. як засіб формування радянських політичних

цінностей / О. Тарапон // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2016. – Вип. 15. – С. 96 – 102.

6. Чуйко В.О. Домінуючі тенденції в святковій культурі Придніпров’я у 20-30-х рр. ХХ ст. / В.О. Чуйко // ScienceRise. – 2015. – № 5(1). – С. 48 – 53.

Електронні ресурси, використані при підготовці та розв’язанні задач

7. Большой Государственный Герб Украины [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://howmuch.in.ua/ua/bolshoj-gosudarstvennyj-gerb-ukrainy/>
8. День захисника України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/День_захисника_України.
9. День захисника України в Харкові [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://euro.kharkiv.ua/?p=18457>.
10. День Українського козацтва [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/День_Українського_козацтва.
11. Новий рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Новий_рік.
12. Покрова Пресвятої Богородиці [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Покрова_Пресвятої_Богородиці
13. Прикмети на Покрову [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/prikmeti-na-pokrovu/>
14. Скатерти України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uslugi.inforico.com.ua/organizaciya-i-provedenie-meropriyatiy-foto-videosemka-c982/prazdnichnye-aksessuary-i-oborudovanie-c1219/prodam-t1/prodam-skaterti-ukraina-ukrainskie-uzory-pechat-i-izgotovlenie-a1480406231224188.html>
15. Украинцев призывают принять участие во флешмобе ко Дню защитника [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://focus.ua/politics/382615/>
16. Украшения-вышиванки. Возрождение традиций [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zlato.ua/news/market-news/decoration-embroidery-the-revival-of-traditions/>

REFERENCES

- 1) *Zakon Ukraini Pro osvitu vid 05 09 2017 2145-VIII* [The Law of Ukraine «On Education» dated September 5, 2017 No. 2145-VIII] Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. «*Nezalezhnii Ukraine slava nini i vovik!*»: *Zbirnik stsensariiv i tematicnikh kulturno-mistetskikh zakhodiv do derzhavnikh sviat ta pamiatnikh dat, pidgotovlenii spivrobotnikami ustanov kulturi Ukraini* (2014). [«Independent Ukraine - the glory now and forever!»: Collection of scenarios of thematic cultural and artistic events for public holidays and memorable dates, prepared by the employees of the institutions of culture of Ukraine]. Rivne.
3. Popravko, O. V. (2012). *Konstruktivnii potentsial sviata iak simvolichnoi formi kulturi: avtoref. dis. kand. filoz. nauk*. [The constructive potential of the holiday as a symbolic form of culture: the dissertation’s abstract]. Kharkiv.
4. *Poyasnyvalna zapiska do projektu Zakonu Ukraini «Pro derzhavn ta inshi sviata pamiatni dati skorbotni dni»* [Explanatory note to the draft Law of Ukraine «On state and other holidays, memorable days and sorrowful days»] Retrieved from: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2017/02/docs/Poyasnyvalna.pdf
5. Tarapon, O. (2016). *Derzhavni sviata v Ukraine 1920 1930-kh rr iak zasib formuvannia radianskikh politichnikh tsinnostei* [Public holidays in Ukraine in the 1920’s and 1930’s as a means of forming Soviet political values]. *Aktualn pitannya guman tarnikh nauk*.
6. Chuiko, V. O. (2015). *Dominuiuch tendents v sviatkovii kulturi Pridniproviia u 20-30-kh rr XX st.*

[Dominant tendencies in festive culture of Pridniprovya in the 20-30s of the twentieth century]. ScienceRise.

7. *Bolshoi Gosudarstvennyi Gerb Ukrainy* [Big State Emblem of Ukraine] Retrieved from: <https://how-much.in.ua/ua/bolshoj-gosudarstvennyj-gerb-ukrainy/>

8. *Den zakhisnika Ukraini* [Day of the defender of Ukraine] Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/День_захисника_України

9. *Den zakhisnika Ukraini v Kharkovi* [Ukraine's defender's day in Kharkiv] Retrieved from: <http://euro.kharkiv.ua/?p=18457>

10. *Den Ukrainskogo kozatstva* [Day of the Ukrainian Cossacks] Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/День_Українського_козацтва

11. *Novii rik* [New Year] Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/Новий_рік

12. *Pokrova Presviatoi Bogoroditsi* [Protection of the Blessed Virgin] Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/Покрова_Пресвятої_Богородиці

13. *Prikmeti na Pokrovu* [Signs on Pokrov] Retrieved from: <https://dovidka.biz.ua/prikmeti-na-pokrovu/>

14. *Skaterti Ukrainy* [Tablecloths of Ukraine] Retrieved from: <http://uslugi.inforico.com.ua/organizaciya-i-provedenie-meropriyatiy-foto-videosemka-c982/prazdnichnye-aksessuary-i-oborudovanie-c1219/prodam-t1/prodam-skaterti-ukraina-ukrainskie-uzory-pechat-i-izgotovlenie-a1480406231224188.html>

15. *Ukraintsev pryzyvaiut priniat uchastie vo fleshmobe ko Dniu zashchitnika* [Ukrainians are urged to take part in a flash mob for Defender's Day] Retrieved from: <https://focus.ua/politics/382615/>

16. *Ukrasheniia-vyshivanki Vozrozhdenie traditsii* [Embroidery-embroidery. Revival of traditions] Retrieved from: <https://zlato.ua/news/market-news/decoration-embroidery-the-revival-of-traditions/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Мукосєєнко Ольга Анатоліївна – учитель інформатики вищої кваліфікаційної категорії Комунального закладу «Маріупольська загальноосвітня школа I – III ступенів №33 Маріупольської міської ради Донецької області», учитель-методист.

Наукові інтереси: використання моделей візуалізації та «стиснення» навчальної інформації в навчально-виховному процесі; використання систем комп'ютерної математики на уроках математики та інформатики.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Mukoseenko Olga Anatolyivna – Teacher of computer science of the highest qualification grade, of Municipal institution “Mariupol secondary school of I – III levels №33 of Mariupol city council of Donetsk region”, Teacher – Methodist.

Circle of research interests: use of educational information visualization and "compression" models in the educational process; use of computer mathematics systems in mathematics and computer science lessons.

Дата надходження рукопису 04.11.2018 р.

Рецензент – д.пед.наук, професор Садовий М.І.

УДК 373.5,016:512–023.722

НІЧИШИНА Вікторія Вікторівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

заступник декана фізико-математичного факультету з навчально-методичної роботи

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID ID 0000-0003-3771-1589

e-mail: vika.nichishina@ukr.net

ЯРОВА Оксана Анатоліївна –

кандидат фізико-математичних наук, доцент,

доцент кафедри вищої математики

Університету державної фіскальної служби України

ORCID ID 0000-0002-0522-8368

e-mail: yarovaoa@ukr.net

ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ ТА НЕСТАНДАРТНИХ МЕТОДІВ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ З АЛГЕБРИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний етап суспільного розвитку відрізняється наявністю ряду корінних змін, зумовлених зростаючими тенденціями до інтеграції в усіх сферах суспільної практики. Все більшим попитом користуються фахівці широкого профілю, які могли б відповідати потребам здійснення інтегративних тенденцій у всіх сферах людської діяльності. Інтегративні тенденції, в свою чергу, зумовлюють зміну стратегії і національної системи освіти. Для сучасного наукового пізнання все більш характерною стає втрата однобічності знань,

посилень ролі абстракцій, які відображають загальні зв'язки, на основі яких формуються наочно-концептуальні моделі, узагальнені наочні образи предметів дійсності, які відображають різні істотні сторони в їх взаємозв'язку і єдності. Натомість традиційна система вищої освіти не враховує необхідності відтворення цілісної картини світу і те, що успіхи майбутнього фахівця знаходяться в залежності не тільки від глибини оволодіння спеціальністю, але і від широти його знань. Так на новій основі зростає потреба в різнобічних знаннях, забезпеченні інтелектуального розвитку людини,